

Motion till riksdagen
2012/13:C421

av Jan Lindholm m.fl. (MP)

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

1 Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna har under året utvecklat sin politik för att angripa bostadsbristen. En heltäckande bild återfinns i den bostadspolitiska rapporten *Vem kan bygga? Vem vill bo?*. I denna motion lämnas bland annat förslag på bostadspolitiska åtgärder för att stimulera byggande av bostäder som är lämpliga för unga och studenter. Miljöpartiet anser att regeringens konsumentpolitik är i stort sett obefintlig. I motionen lämnas förslag på förstärkning av bland annat tillsyn och utbildningsinsatser.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut	3
4	Anslag.....	4
5	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.....	4
5.1	En politik för fler bostäder som fler kan efterfråga	4
5.2	Bostadspolitiska åtgärder.....	5
5.2.1	Bostäder för unga och studenter	5
5.2.2	Radonåtgärder	6
5.2.3	Miljömålsanknuten samhällsplaneringssatsning.....	6
5.2.4	Bulleråtgärder.....	6
5.2.5	Fonden för fukt- och mögelskador	7
5.2.6	Värna strandskyddet.....	7
5.2.7	Värna andrahandshyresgästernas trygghet.....	7
5.3	Konsumentpolitiska åtgärder.....	8
5.3.1	Tillsyn och marknadskontroller.....	8
5.3.2	Utbildning och information	8
5.3.3	Stöd till fristående konsumentorganisationer	8

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2013 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slopande av fastighetsavgiften i studentkorridorer.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Akademiska Hus och lärosätenas roll i bostadsförsörjningen.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förordningen (2012:545) om stöd till planeringsinsatser för landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska upphävas.
5. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag till lag om uthyrning av egen bostad, lag om ändring i jordabalken, lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder, förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614) och förslag till lag om ändring i lagen (1994:831) om rättegången i vissa hyresmål i Svea hovrätt.

¹ Yrkande 2 hänvisat till SkU.

² Yrkande 3 hänvisat till FiU.

Fel! Okänt namn på

4 Anslag

	2013	2014	2015	2016
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik				
1:4 Innovativt byggande	+15	+5	+5	+5
1:5 Boverket	+120	+120	+120	+120
1:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	+5	+5	+5	+5
1:10 Stöd gällande utveckling i strandnära lägen	-15	-15	-2	
2:2 Konsumentverket	+20	+20	+20	+20
2:5 Åtgärder på konsumentområdet	+15	+15	+15	+15
Summa	+160	+150	+163	+165
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:4 Kunskapscentrum nya hyreslägenheter	+15	+5	+5	+5
1:5 Samhällsplanering miljömål m.m.	+100	+100	+100	+100
1:5 Bulleråtgärder	+10	+10	+10	+10
1:5 Fonden för fukt- och mögelskador	+10	+10	+10	+10
2:2 Tillsyn och marknadskontroller	+10	+10	+10	+10
2:2 Utbildning och information	+10	+10	+10	+10
2:5 Stöd till fristående konsumentorganisationer	+15	+15	+15	+15

5 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

5.1 En politik för fler bostäder som fler kan efterfråga

Alla har rätt till ett hem. I Sverige är tillgången ojämnt fördelad. Vissa kommuner har brist medan andra präglas av överskott, men frågan om bostadsbrist handlar inte bara om brist på ett antal bostäder på ett givet ställe. Minst lika viktigt är att det finns bostäder för alla oavsett socioekonomisk situation eller eventuella funktionsnedsättningar.

En fungerande bostadspolitik måste omfatta åtgärder på såväl nationell som lokal nivå. Vi behöver se till att det byggs bostäder som efterfrågas av unga, studenter, äldre, stora familjer och låginkomsttagare.

För oss är bostadspolitik lika med samhällsbyggnad. Så skapar man också attraktiva bostadsområden. Vi vill utnyttja marken bättre genom att bygga på höjden på bredden och på mark som inte används optimalt. Vi vill premiera mångfald, vilket minskar risken för boendesegregation och skapar en mer levande samhällsbild. Kultur- och naturvärden ska värnas och lyftas fram.

5.2 Bostadspolitiska åtgärder

5.2.1 Bostäder för unga och studenter

Miljöpartiet aviserade i vårbudgetmotionen (2011/12:Fi16) en satsning på ett nationellt kunskapscentrum som skulle få i uppdrag att ta fram konkreta förslag på hur 30 000 extra yt- och kostnadseffektiva hyresrätter kan färdigställas till 2018. En överenskommelse ingås med SKL som får ansvar att inrätta detta kunskapscentrum som, utöver SKL-representanter, bör innehålla allmännyttiga bostadsföretag, privata fastighetsägare, byggherrar, entreprenörer, ideella sektorn och andra aktörer på bygg- och bostadsmarknaden. Ett liknande regeringsuppdrag finns i form av ”Bo bra på äldre dar”, och Jagvillhabostad.nu har föreslagit ett ”Bo bra på yngre dar”, något som välkomnas av bland annat SKL och Sveriges Byggindustrier.

Kunskapscentret bör åläggas att arbeta med följande.

a) Produktutveckling: Presentera genomförbara förslag på ökad nyproduktion av energi-, yt- och kostnadseffektiva hyreslägenheter.

b) Projekt: Stimulera kommuner till nya idéer om funktionella bostäder för unga och studenter. Kommuner och andra kan söka stöd till förstudier, projekt och arkitekttävlingar.

c) Samarbete: Samordna samarbete mellan kommuner och regioner, fastighetsbolag och hyresgäster, studenter och högskolor. Stöd ska kunna sökas från kunskapscentrumet för ”lokala handslag”.

Miljöpartiet föreslår ett årligt anslag på 25 miljoner kronor, vilket innebär en ökning av anslaget 1:4 för innovativt byggande med 15 miljoner kronor 2013 och därefter 5 miljoner kronor per år.

Miljöpartiet vill även att fastighetsavgiften i studentkorridorer avskaffas helt. Ett rum i en studentkorridor beskattas i dag med samma avgift, cirka 1 300 kronor per år, som en stor lägenhet. Det är inte rimligt utifrån studenternas ekonomiska villkor. Vi föreslår en skattelättnad om totalt 40 miljoner kronor per år för att stimulera nyproduktion av studentlägenheter samt byggande av moderna korridorer där ett färre antal studentrum delar på kök, badrum och balkong. Detta bör ges regeringen till känna i enlighet med vad som föreslås i motionens andra yrkande.

Fler krafter och mer kapital behöver frigöras för skapandet av fler bostäder. Direktiven till Akademiska Hus bör kompletteras med att Akademiska Hus ges möjlighet att tillhandahålla studentbostäder och är skyldiga att upplåta sin mark för detta, där det är lämpligt. De lärosäten som så önskar tillåts att investera i studentbostadsfastigheter. Detta bör ges regeringen till känna i enlighet med vad som föreslås i motionens tredje yrkande.

Fel! Okänt namn på

5.2.2 Radonåtgärder

Antalet småhus med en radonhalt överstigande 200 Bq/m³ har uppskattats till cirka 280 000 och antalet bostäder i flerbostadshus som har radonhalter över 200 Bq/m³ till 150 000. Beräkningar från Strålsäkerhetsmyndigheten har visat att 200 lungcancerfall per år skulle kunna förhindras om samtliga bostäder över riktvärdet åtgärdas. Miljöpartiet menar att det finns all anledning att skynda på åtgärdsprogrammet. Vi föreslår en informationskampanj för att öka kunskapen om riskerna. En framgångsrik kampanj leder till en ökad efterfrågan på bidrag varför anslaget till detta även ökas. Vårt förslag är att anslaget för åtgärder mot radon i bostäder ökas med 5 miljoner kronor årligen 2013–2016.

5.2.3 Miljömålsanknuten samhällsplaneringsatsning

Naturvårdsverket konstaterar i den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen (2012) att hänsynen till natur- och kulturmiljö behöver bli bättre vid exploatering för bland annat bebyggelse och infrastruktur. Myndigheten identifierar en utvecklingspotential i länsstyrelsernas tillsyns- och vägledningsroll, i kommunernas kompetens kring miljö och hälsa i fysisk planering samt i de regionala planeringsunderlagen. Det är också centralt att uppnå en minskad spridning av bebyggelse och tjänster för att minska bilberoendet. Detta kan göras genom kompletteringar till befintlig bebyggelse, vilket också innebär att marken utnyttjas mer effektivt. Förtätning ska inte bara utgöras av bostäder utan även av näringslivsverksamhet, service, grönområden och annat som kan öka boendekvaliteten i området. Samtidigt är det viktigt att påpeka att förtätning inte har ett egenvärde. Argumentet att det blir fler bostäder är inte tillräckligt, utan kompletteringar måste också skapa ekologiska eller sociala mervärden. Det finns en stor potential i spridning av best practice och kompetensutveckling på länsstyrelser och i kommuner.

Satsningar på kollektivtrafiklösningar kan öka viljan att bygga samt förutsättningarna att bo och arbeta i många områden. Samordning av bostads- och trafikpolitik bör ske i ett tidigt skede. Det kan handla om att prioritera ny infrastruktur för kollektivtrafik, om kapacitetsförstärkningar i infrastrukturen eller om kompletterad bebyggelse i anslutning till spårstationer. Sådana satsningar gör det också möjligt att minimera yta för parkeringsplatser och på så sätt frigöra ytterligare mark för bostäder.

Miljöpartiet föreslår därför ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för fysisk planering. För detta anslår vi 100 miljoner kronor årligen 2013–2016 till Boverket.

5.2.4 Bulleråtgärder

I dag utsätts alltför många för buller i sin närmiljö. Målet är en minskning av bullret med 5 dBA utomhus vid bostadsmiljöer till 2020 i förhållande till 1998. För att uppnå målet är åtgärder i den byggda miljön som minskar inslaget av bilism nödvändiga. Hit hör trafiklösningar som gör kollektiva transporter till det självklara valet. Detta är en bra strategi inte bara ur bullersynpunkt,

det hjälper även till att klara andra mål såsom klimatmålet. För att stärka arbetet med bullerfrågor i samhällsplaneringen föreslår Miljöpartiet en särskild ökning av anslaget till Boverket med 10 miljoner kronor per år under perioden 2013–2016.

5.2.5 Fonden för fukt- och mögelskador

Den borgerliga regeringen bestämde sig tidigt för att det inte längre fanns några problem med fukt- och mögelskador i vårt land. Miljöpartiet delar inte regeringens uppfattning när det gäller behovet av finansiering av fukt- och mögelåtgärder. Felkonstruerade hus och allvarliga fukt- och mögelskador är fortsatt ett problem som behöver åtgärdas. Regeringen bör ta upp en diskussion med byggnadsindustrin om en ny medfinansiering till fonden för fukt- och mögelskador. För att ha utrymme för en sådan strategi krävs ett mindre, statligt kapital och en organisation. Miljöpartiet anvisar i sitt budgetförslag 10 miljoner kronor årligen 2013–2016 som en start för detta arbete.

5.2.6 Värna strandskyddet

Regeringen har successivt arbetat för att försäkra strandskyddet. Senast genom möjligheterna att inom ramen för fördjupad översiktsplan i vissa delar av Sverige i princip avskaffa strandskyddet. Genom förordningen (2012:545) om stöd till planeringsinsatser för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, tillförs kommuner som inte har råd med planeringsarbetet pengar för att därigenom kunna försäkra strandskyddet. Miljöpartiet motsätter sig detta och anser därför att aktuell förordning bör upphävas. Detta bör ges regeringen till känna i enlighet med vad som föreslås i motionens fjärde yrkande.

5.2.7 Värna andrahandshyresgästernas trygghet

Vi motsätter oss det av regeringen aviserade förslaget om uthyrning av privatbostäder. Då förslaget innebär att möjligheten att i efterhand få en prövning av hyrans skälighet tas bort, kan det bland annat leda till ökad otrygghet och höjda hyror för den som hyr. Det blir ett sätt att smygvägen införa marknadshyror. Dessutom inskränks bostadsrättsföreningarnas rätt att bestämma om sin gemensamma egendom, och mindre föreningar kommer att få svårt att verka. Vi ser förslaget som ett kraftigt intrång i fastighetsägares äganderätt. Ett förslag vi inte heller bedömer kommer att leda till att fler bostäder tillgängliggörs på bostadsmarknaden. Mot denna bakgrund anser vi att riksdagen ska avstyrka regeringens förslag i enlighet med vad som föreslås i motionens femte yrkande. Vi vill således avslå regeringens förslag till lag om uthyrning av egen bostad, lag om ändring i jordabalken, lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder, förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614) och förslag till lag om ändring i lagen (1994:831) om rättegången i vissa hyresmål i Svea hovrätt.

Förslaget om höjt schablonavdrag för intäkt av uthyrning välkomnar vi däremot.

Fel! Okänt namn

5.3 Konsumentpolitiska åtgärder

Miljöpartiets konsumentpolitik återfinns inom flera olika utgiftsområden och beskrivs utförligare en kommittémotion.

5.3.1 Tillsyn och marknadskontroller

Konsumentverket pekar i sitt budgetunderlag för 2013–2015 på nödvändigheten av en resursförstärkning för att tidigt kunna upptäcka konsumentproblem, för proaktiv samverkan med näringslivet samt för förstärkta tillsynsinsatser.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslaget till Konsumentverket med 10 miljoner kronor per år under perioden 2013–2016 för att stärka upp arbetet med tillsyn och marknadskontroller.

5.3.2 Utbildning och information

Konsumentverket konstaterar i sitt budgetunderlag 2013–2015 att såväl efterfråge- som utbudssidan på marknaden präglas av en utveckling som går emot allt sämre kunskaper om rättigheter och skyldigheter. Miljöpartiet ser ett särskilt behov av informations- och utbildningsinsatser till barn och ungdomar.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslaget till Konsumentverket med 10 miljoner kronor per år under perioden 2013–2016 för att stärka upp arbetet med kunskapshöjande insatser riktade mot såväl konsumenter som näringsidkare.

5.3.3 Stöd till fristående konsumentorganisationer

I såväl tillsyns- som informationsarbetet är fristående konsumentorganisationer av central betydelse. På konsumentområdet är dessa organisationer kraftigt underfinansierade.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslaget 2:5 Åtgärder på konsumentområdet med 15 miljoner kronor per år under perioden 2013–2016 för stöd till fristående konsumentorganisationer såsom Sveriges Konsumenter samt återupprättande av Kilen eller motsvarande organisation med ansvar för stöd till människor drabbade av läkemedelsberoende och andra läkemedelsbiverkningar samt kunskapsspridning i ämnet.

Stockholm den 1 oktober 2012

Jan Lindholm (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)